

LOGOPEDIA DLA PRZEDSZKOLAKA nr 2

autor: Dorota Kurek

Data: 2020.07.06

Percepcja Słuchowa

Wstęp

Percepcja słuchowa jest zdolnością odbierania, rejestrowania i identyfikowania dźwięków otoczenia.

Jej prawidłowe funkcjonowanie jest warunkiem harmonijnego rozwoju psychoruchowego dziecka, w tym także i mowy.

Prawidłowy rozwój percepcji słuchowej zależy od prawidłowo funkcjonującego

- słuchu fizjologicznego (tj. umiejętności słyszenia dźwięków)
- słuchu fonematycznego (tj. umiejętności różnicowania dźwięków mowy)

Aby dźwięki mowy dotarły do ośrodków w naszym mózgu i mogły być rozpoznane muszą zostać najpierw odebrane przez nasze ucho (zdrowe), przetworzone na bodźce nerwowe oraz przetransmitowane drogami słuchowymi do centrów rozumienia mowy. W korze słuchowej następuje ponowna synteza dźwięku i rozumienie zbioru dźwięków jako przekazu słownego.

Dojrzewanie narządu słuchu nie następuje w ciszy, lecz wymaga dopływu bodźców dźwiękowych. Innymi słowy, dziecko, aby wykształciło mowę musi ją słyszeć od otoczenia. Jednakże sam słuch fizjologiczny, choć prawidłowy nie jest ostatecznym warunkiem dobrej percepcji słuchowej, musi jeszcze sprawnie rozwinąć się słuch fonematyczny.

Oto przykłady ćwiczeń w zakresie doskonalenia percepcji słuchowej:

Ćwiczenia rozpoznawania dźwięków z otoczenia

Ćwiczenie 1

(Na podstawie poniżej zamieszczonych filmików)

1. Dziecko ogląda film, zapoznaje się z dźwiękami.
2. Następnie wysłuchuje tylko dźwięki i je przypisuje do „nadawców”
3. Próbuje samodzielnie naśladować niektóre dźwięki

Zwierzęta:

<https://youtu.be/eVPhhfQ9Xuc>

<https://youtu.be/v4R2rkyIrc0>

<https://youtu.be/UH5QXF-BoHl>

<https://youtu.be/3oE8dF4HPAE>

Odgłosy domu:

<https://youtu.be/2d2VoNhKyPo>

<https://youtu.be/qLhvpLBMvEA>

<https://youtu.be/P7zJmXauNVE>

<https://youtu.be/G50Shk1NNww>

<https://youtu.be/wqw3gCerjnQ>

Inne:

oklaski <https://youtu.be/dutDeY9qeog>

środki lokomocji <https://youtu.be/estoDxidRf8>

helikopter <https://youtu.be/aarw0UexWyk>

traktor <https://youtu.be/7kEEXOilRbU>

tramwaj <https://youtu.be/IS37n61vH6A>

instrumenty <https://youtu.be/MadTiSUv4Jo>

Ćwiczenie 2

Przygotować kilka przedmiotów, które będą źródłem dźwięków, np.:

- szklanka i łyżeczka (uderzać łyżeczką o szklankę)
- drewniany przedmiot (np. deska do krojenia, uderzać łyżeczką o deskę)
- zestaw bransoletek mamy (potrząsać)
- klucze do domu (potrząsać)
- butelka z wodą (potrząsać)
- kartka papieru (zgniatać)

Sposób wykonania:

1. Zapoznać dziecko z dźwiękami

2. Dziecko zasłania oczy lub odwraca się, żeby nie podglądało. Rodzic inicjuje dźwięk, a dziecko określa przedmiot. Można też utrudnić, zmieniając miejsce dźwięku np. z lewej strony na prawą. Dziecko powinno określić skąd dochodzi dźwięk.

Ćwiczenia uwagi słuchowej i pamięci słuchowej

Ćwiczenie 3

Można wykorzystać zabawki domowe:

- klocki
- pluszaki

Sposób wykonania:

- a. Z klocków budujemy sypialnię dla zwierząt/ pluszaków. Szykujemy im miejsca do spania. Ilość miejsc zależy od wieku i możliwości poznawczych dziecka.
- b. Następnie rodzic wymienia jakie zwierzątka należy położyć spać, np. krówka, myszka i łoś. Stopniowo później zwiększamy zwierzątek.
- c. Przez chwilę zajmujemy dziecko innym zajęciem i następnie „budzimy” zwierzątka w takiej kolejności, jak kładły się spać.

Ćwiczenie 4

Przed snem opowiadamy sobie nawzajem, co dzisiaj robiliśmy (ew. co się działo) od samego rana. Temat traktujemy albo bardziej ogólnie, albo szczegółowo. Zależy to od uznania rodziców i reakcji dziecka. Początkowo wybieramy najbardziej istotne zdarzenia, razem je komentując, potem można bardziej szczegółowo. Na zakończenie "wspominek" dziecko podsumowuje.

Ćwiczenie 5

Wiersz J. Tuwima "Rzepka". Wierszyk ćwiczymy w kilku etapach:

1. Czytamy wiersz. Dziecko wymienia tylu uczestników, ilu zapamiętał. Od tego uzależniamy dalszy ciąg zabawy. Pomagamy przypomnieć dziecku pierwszych "ciągnących" (ilość zależy od Państwa obserwacji i reakcji dziecka, żeby wyjść od realnej liczby, która go nie zniechęci).
2. Chwila rozmowy na ten temat, dziecko próbuje wymienić, po czym pozwalamy mu na inną aktywność np. poskakać, podrzucać piłką, pobawić się samochodem, to co lubi. Następnie prosimy, aby przypomniało postaci, o których była wcześniej mowa. Zabawę kontynuujemy tak długo, jak dziecko jest zainteresowane.
3. Na drugi dzień powracamy do ćwiczenia, bawimy się podobnie, zwiększając nieco stopień trudności, ale tylko w taki sposób, aby dziecko podołało zadaniu. Musi mieć świadomość sukcesu!! Na tym etapie nie pokazujemy żadnych ilustracji. Jeśli książeczka o rzepce jest w domu, jeszcze jej nie pokazujemy. Musi pracować tylko pamięć słuchowa i wyobraźnia. Bawimy się do skutku, t.j. do jak największej ilości zapamiętanych "osób".

Dla wzmocnienia bodźców można stosować dodatkową stymulację poprzez:

- ruch(jak wyżej),
- rysunek(dziecko ilustruje fragment wiersz, przeczytany przez rodzica),
- opisywanie(np. w rozmowie o tych postaciach, itp.),
- naukę tego wierszyka na pamięć (utwór wierszowany zawiera w sobie określony rytm, co może być pomocne w zapamiętywaniu).

Ćwiczenie 6

- Wybieramy wyrazy zaczynające się na głoski, które można przedłużać (wszystkie samogłoski, oraz głoski: **n,m, l, ł, s, z, ś, ź, sz, rz/ż, w, f, ch(h)**)
- Przykłady wyrazów: **mama, mewa, motor, mówi, lampa, lekarz, lalka, foka, fotel, chodzi, żaba, szafa**..itd.
- Najpierw sam rodzic przeciąga długo dźwięk w wyrazie: **mmo – tor**.
- Następnie dziecko próbuje tak samo długo wymówić. Uświadamiamy dziecko, że wymówił głoskę **m** na początku wyrazu **motor**.
- Początkowo dobieramy wszystkie wyrazy na tę samą głoskę, aby dziecko zgeneralizowało wzorzec słuchowy głoski.
- Pytamy: Na jaką głoskę zaczyna się wyraz: **mama, mowa, Mateusz, maska?**...itd.

Jeśli dziecko ma trudności w prawidłowym określeniu, sami przedłużamy głoski i sami odpowiadamy na pytania. Oczekujemy od dziecka odpowiedzi wtedy, gdy już nieco zrozumie ideę tego ćwiczenia.